

JAN PLESTENJAK

RATINK

(Dva odlomka iz romana)

Naslednja dva odlomka sta vzeta iz neobjavljenega romana loškega rojaka Jana Plestenjaka. Pisatelj se je rodil 27. marca 1899 pri Sv. Barbari. V osnovno šolo je hodil v Loko, v Ljubljani pa je dokončal gimnazijo in študiral slavistiko. Do druge svetovne vojne je živel v Ljubljani in bil v raznih uradniških službah. Svojo pripovedniško pot je začel kot podlistkar v dnevnem časopisu (Slovenec, Slovenski narod, Jutro). Pisal je črtice in povesti za mladinske in družinske liste Mladika, Vrtec, Naša radost, Orač, Vigred in Kmečka žena, več povesti pa izdal tudi v knjižni obliki. Največ jih je izšlo pri Mohorjevi družbi, nekaj pa tudi drugje in v samozaložbi. Leta 1936 je kot prva izšla povest Lovrač, za njo pa v obeh naslednjih letih Bajtarji in zbirka črtic Potrebuježi. Do vojne je izšla še Bajtarska kri (1940), med vojno pa Mlinar Bogataj (1942) in Herodež (1944). Snov za svoje ljudskovzgojne povesti je zajemal najraje iz življenja svojih domačih in rojakov iz okolice Škofje Loke. Ta je v njegovih delih zaživela kot še nikoli doslej. Mestne in kmečke ljudi je slikal z njemu lastno ljubeznijo do teh krajev, vendar realistično, z vsemi njihovimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Tak je tudi v tu objavljenih odlomkih iz romana o svojem očetu z naslovom Ratiuk. To delo in taboriščni spomini Sonce za obzidjem sta zadnji Plestenjakovi deli. Umrli je 9. maja 1947 za posledicami italijanske internacije

I.

»Blegaš si kapo pokriva!« je zastokala Močeradnica, se naslonila ob ohromelo, rogovilasto mokovico, na obrazu so se ji pa utrinjale rdeče rumenkaste lise in zdaj pa zdaj jo je stisnilo pri srcu.

Enajst otrok se je podilo po planini in kotalilo seno na vejnate vlake. Močeradnik, ves zagorel, prepleten z žilami, ki so ob vsakem vzgibu kar vztrepetale, se večale in plahnele, je natepal seno v plaste in jih skrbno pokladal na vlako, da bi se niti bilka ne mogla zgubiti. Suša je bila in trda bo za seno. Zdaj pa zdaj se je ozrl po bregovih, kjer se je sončilo jesenovo grmovje. Če drugega ne bo, vejnikov bo moral nasekati za zimo, ako bo hotel prekrmiti skromno številce živine.

»Bog pomagaj, pa toliko drobiža! Kot bi tepko otesel!« ga je zabelo in zasmilili so se mu črvički, ki še slutili niso, kaj se pravi negovati hribovski grunt. Božaš in božaš to sveto pa skopo zemljo, pa se ti še izmaliči. Rž noče pognati ali je pa snetjava, ozimino izpodjedo miši, če ne pozebe,